

Op pad langs de Zandkantse Leij

WandelZoekpagina

Lengte

15 km

Start- en eindpunt

natuurpoort Van Loon
Kloosterstraat 115
5175 PB Loon op Zand

Openbaar vervoer

Buslijn 136 Arriva,
Tilburg - Den Bosch.
Bushalte Oranjeplein, Loon
op Zand. 950 meter naar
startpunt bij Manege Van
Loon.

Horeca

natuurpoort Van Loon
Kloosterstraat 115
5175 PB Loon op Zand

landgoed Bosch en Duin
Schoorstraat 50
5071 RC Udenhout

café De Rustende Jager
Oude Bosschebaan 11
5074 RC Biezenmortel

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

20-12-2022

Hart van Brabant

Deze rondwandeling voert ons grotendeels door het natuurgebied De Brand, een gevarieerd en kleinschalig landschap in het dal van de Zandkantse Leij en de gedeeltelijk gedempte Zandleij. In 2017 heeft het Brabants Landschap met Waterschap De Dommel en Staatsbosbeheer het natuurgebied De Brand teruggebracht tot een gebied waar meer en langer water kan worden vastgehouden. Door die natuurontwikkeling wordt hier verdroging en voedselrijkdom door fosfaten en stikstof tegengegaan en wordt de waterkwaliteit verbeterd. In natuurgebied De Brand gaat de route door bossen en langs moerassen, afgewisseld met vochtige graslanden en paddenpoelen. Vervolgens verloopt het traject langs de randen van het veel drogere en hoger gelegen stuifzandgebied van de Loonsche en Drunensche Duinen.

De start is vanaf Natuurpoort Herberg Manege van Loon en voert langs de gaswinningslocatie richting het westelijk deel van het natuurgebied De Brand. Dan steken we langs open gebied door naar de oorspronkelijke nu deels gedempte loop van de Zandleij door het drassige deel van natuurgebied De Brand. Aan de brede Zandleij volgt de doorsteek naar de Oude Bossche Baan en horecagelegenheid De Rustende Jager. Vanaf hier verloopt het laatste traject langs de zuidzijde van het uitgestrekte stuifzandgebied van de Loonsche en Drunensche Duinen met het uitzichtpunt bij Bosch en Duin. De zandvlakte overstekend en door het bos keren we terug naar het vertrekpunt.

Buslijn 136 Arriva, Tilburg - Den Bosch. Bushalte Oranjeplein, Loon op Zand. 950 meter naar startpunt bij Manege Van Loon.

Routebeschrijving

1 We starten op de parkeerplaats van Natuurpoort Herberg Manege van Loon. Vanaf het infobord en KNP21 gaan we naar het asfalt van de Kloosterstraat en slaan rechtsaf. Over het voetpad wandelen we tot KNP15 net voor de bebouwde kom. Hier nemen we linksaf de zandweg (Ruilverkavelingsweg). We volgen de zandweg, die verderop na de laatste huizen overgaat in een geasfalteerde pad. Dan buigt het pad naar links en komen we voorbij een gasverdeelstation. Aan het eind van dit verharde pad komen we op een T-splitsing en gaan rechtsaf (Loonse Molenstraat). We negeren Steeg de Kok aan onze linkerzijde en op de Y-splitsing ook de afslag rechts naar het Moleneind. Verderop passeren we de onttakelde stenen beltmolen van dierenvoederbedrijf Van de Wouw. De volgende afslag aan de linkerzijde is Steeg van de Corput. Hier slaan we linksaf en verlaten de verharding. We wandelen over de zandweg richting Natuurgebied 'De Brand' tot aan de waterloop van de Zandkantse Leij. Hier steken we het bruggetje over en slaan dan het eerste pad naar links in. Met de bocht naar rechts komen we op een breed graspad langs de bosrand met aan de rechterzijde zicht op de weilanden. Dit pad komt uit op een onverharde weg. Hier negeren we het pad links naar een verbouwd boerderijtje. De onverharde weg leidt ons naar een asfaltweg (Schoorstraat) met aan beide zijde een vrij liggend fietspad.

2 Hier volgen we naar links het fietspad voorbij aan De Spankenhof. Voor huisnummer 28 slaan we rechtsaf (Buntsteegje) het onverharde pad in. Verderop door de weilanden voert de grasbaan tot aan een hek bij een houtwal. We komen hier opnieuw in Natuurgebied 'De Brand'. Na het hek slaan we rechtsaf en volgen de grasbaan met de bochten mee langs enkele paddenpoelen tot we op een T-splitsing uitkomen. Hier volgen we naar rechts een bomenlaantje (Aschotse steeg). Door het bomenlaantje komen we aan een bruggetje over wat eens de Zandleij is geweest. Over de brug wandelen we naar links. We blijven aan de zuidzijde van de gedempte Zandleij. Zo komen we aan een brug en de bocht met de omgelegde Zandkantse Leij. Op deze plek gaat de Zandkantse Leij over in de oorspronkelijke Zandleij. We volgen hier nog steeds het oeverpad rechthout. Door een klaphekje komen we op een asfaltweg (Gommelsestraat). Naar links steken we het bruggetje over en gaan dan meteen naar rechts door het hek over de grasbaan. Zo komen we aan een stuw bij KNP21. Hier slaan we linksaf over de grasbaan en komen even verderop langs een opmerkelijke gedenksteen ter nagedachtenis aan Arnoldus Johannes Broekhoven (1931-2015). Voorbij aan de Tolberg bereiken we een asfaltweggetje met vrij liggend fietspad (Oude Bosschebaan) bij KNP18. We wandelen hier naar links het fietspad volgend en bereiken bij KNP84 met het infopaneel van het wandelroutenetwerk Horecagelegenheid De Rustende Jager.

3 Bij vertrek vanaf De Rustende Jager kiezen we voor het fietspad richting Drunen/Waalwijk om dan na een tiental meters bij KNP85 linksaf het bos in te slaan. Even verderop bij KNP82 houden we links aan en volgen de groengele markering aan dit bospad dat slingerend zijn weg zoekt door het bosgebied tot we een open gebied bereiken met zandverstuivingen. Hier komen we aan een fotomoment van Natuurmonumenten dat bij KNP83 is geplaatst. De route leidt ons nu naar links richting KNP32 door een brede zandstrook tussen de bosschages. De groengele markeringen brengt ons tot aan KNP32, waar we de wandeling vervolgen naar KNP37. Door dit bosgebied komen we rechts aanhoudend bij KNP37, aan de rand van de grote zandverstuiving. Onze route verloopt hier naar links onder langs een hoge beboste zandrug aan de rechterzijde. We lopen dit bospad uit tot we op het betonnen rolstoelpad uitkomen. Even rechtdoor is het Oorlogsmonument 26 mei 1944. Vanaf hier volgen we het betonnen rolstoelpad links terug (links aanhoudend). Aan het einde komen we op een uitzichtplateau met panoramisch vergezicht over de zich naar het noordoosten uitstreckende zandvlakte.

4 Vanaf dit uitzichtplateau dalen we schuin naar linksvoor af en steken de rulle zandvlakte over. Tussen de bomen door verloopt de route al klimmend over een volgende zandvlakte tot aan de bosrand bij de zitbank. Deze bosrand volgen we even naar rechts en gaan bij KNP28 linksaf naar beneden tot aan het fietspad. Op het fietspad rechtsaf. In de bocht, waar het landschap zich opent, gaat onze route linksaf tussen de heide door. We wandelen nu langs de bosrand en volgen het pad met de bocht naar rechts over een kleine verhoging. Dit bospad lopen we uit tot op de kruising met een brede zandweg. We passeren op dit traject KNP27 en KNP18. De kruising steken we recht over en volgen na een tiental meter de groengele markering schuin linksvoor langs KNP23. Verderop laten we het bos achter ons en komen in open landbouwgebied. Langs de bosrand bereiken we de verharding net voor vakantieboerderij De Mussenberg. Op de T-splitsing houden we links aan en volgen de route langs enkele villa's tot aan KNP22. De pijl naar echts volgend komen we op de parkeerplaats van Natuurpoort Manege van Loon het eindpunt van deze rondwandeling.

Omgevingsinformatie

Natuurgebied De Brand

Natuurgebied De Brand is 482 hectaren groot en behoort toe aan het Brabants Landschap. Het is een gevarieerd en kleinschalig landschap in het dal van de Zandkantse Leij, dat in het noorden grenst aan het veel drogere stuifzandgebied van de Loonsche en Drunensche Duinen. Het gebied bestaat uit bossen en moerassen, afgewisseld met vochtige graslanden. In de Vroege Middeleeuwen is De Brand eigendom van de Abdij van Tongerlo, die het gebied in 1232 heeft verkregen van Hertog Jan van Brabant. Dan wordt hier een uitgestrekt veengebied afgegraven in lange smalle kavels, die voor de ene helft bezet zijn met cultuurland, voor de andere helft met hakhoutbos. Nu is Natuurgebied 'De Brand' een zogenaamde Natte Natuurparel en behoort tot een van de belangrijkste, meest waardevolle en natte natuurgebieden in Brabant. In de natte graslanden staan pinksterbloem en koekoeksbloem, in sloten groeien holpijp, waterviolier en dotterbloem. De bosbodem is in het voorjaar bezet met gele dovenetel, bosanemoon en kruipend zenegroen. Aan de Zandkantse Leij liggen ook zeggenmoerassen met wateraardbei en Spaanse ruiter en een groot rietveld. De tientallen poelen maken dit gebied tot het rijkste amfibieëengebied van Brabant en op zon beschenen plekken in het bos vliegen nog de kleine ijsvogelvlieder en grote weerschijnvlieder. In 2017 heeft Staatsbosbeheer natuurgebied De Brand teruggebracht tot een gebied waar meer en langer water kan worden vastgehouden. Door die natuurontwikkeling wordt verdroging en voedselrijkdom door fosfaten en stikstof tegengegaan en wordt de waterkwaliteit verbeterd. Hiervoor is midden in De Brand door Waterschap De Dommel de oorspronkelijke Zandleij afgedamd en de afvoer van het grootste deel van het water omgeleid via de noordelijk gelegen Zandkantse Leij. En hoewel

natuurgebied De Brand al kletsnat is, wordt het hier in de komende tijd nog natter. De gedempte Zandleij voert dan alleen nog lokaal water af en is hiervoor op enkele plaatsen teruggebracht tot een sloot. Al het water stroomt door deze maatregelen alleen nog aan de noordzijde van het gebied door de Zandkantse Leij.

Loonse Molen

Aan de Loonse Molenstraat staat de romp van een in 1930 onttakelde stenen beltmolen van diervoederbedrijf Van de Wouw. De molen is in 1867 voor molenaar Johannes Cornelis Teurlings gebouwd. De familie Teurlings is een bekend molenaarsgeslacht, dat ook de molens in Kaatsheuvel bemand heeft. Na het overlijden van Johannes Cornelis Teurlings op 13 januari 1915 wordt de molen aan de Loonse Molenstraat geërfd door zijn zoon Willem, die in 1917 naar Klundert verhuist. De molen gaat dan over op zoon Gerardus. Door slecht onderhoud verliest de molen in 1936 zijn wiken. Gerardus Teurlings verkoopt de molen in 1938 aan Adrianus Vugts, onder voorwaarde dat er met de molen géén granen meer zouden worden gemalen. Adrianus Vugts doet de molen al snel van de hand aan Petrus Bernardus van de Wouw. In 1970 gaat de molen over op zoon Piet, die tot op heden eigenaar is. Door brand wordt de molen gedeeltelijk in 1981 verwoest maar de molenromp blijft overeind en mag op last van Stichting Welstand te Breda niet worden afgebroken. In de molenromp is thans nog een maalderij aanwezig en in de bijgebouwen is een diervoederbedrijf gevestigd.

De Rustende Jager

Uitspanning De Rustende Jager, gelegen aan de Oude Bosschebaan en al sinds mensenheugenis hét cafeetje van buurtschap Den Brand in Udenhout is. Het oude cafeetje ligt van oudsher gunstig aan een kruispunt van wegen en aan de ingang door de duinen naar Giersbergen. Het is al sinds 1920 in handen van de familie Klijn, die het boerderijcafeetje in 1934 aan Natuurmonumenten verkoopt op voorwaarde dat ze er altijd mogen blijven wonen. Aan het einde van WOII bij de bevrijding van Udenhout in oktober 1944 wordt het rustieke cafeetje De Rustende Jager door de Duitsers in brand geschoten en na de oorlog weer opgebouwd in landelijke stijl, waar de jagers, maar ook de militairen die in de duinen op bivak zijn, een borreltje konden kopen. Maar in de jaren '70-'80 van de vorige eeuw krijgt het café een andere klandizie, doordat de verbindingswegen verhard worden. Het wordt voor de toeristen naar de Loonse en Drunense Duinen beter bereikbaar. Bovendien komt in 1988 De Rustende Jager weer in handen van de familie Klijn en zorgt de blijvende samenwerking met Natuurmonumenten voor toenemend succes.

Oorlogsmonument 26 mei 1944

Aan het betonnen voetpad ligt het monument voor de veertien verzetsstrijders, die hier op 26 mei 1944 in de Loonse en Drunense Duinen zijn gefusilleerd, nadat zij door de Grüne Polizei op 24 mei 1944 in de Polizeigefängnis Haaren (NB) na een kort proces ter dood veroordeeld zijn. Het gedenkteken is ontworpen door de kunstenares Riki Mijling en op 26 mei 2005 onthuld. Het telt vele symbolen. De stalen rand van 4 x 2 m heeft dezelfde afmetingen als de twee graven, waarin de lichamen van de verzetsstrijders zijn gevallen met op de rand een gedicht van Marie-Colette van Spaendonck en tussen de dichtregels de namen van de veertien slachtoffers. Opvallend is de bronzen schaal met de executiedatum 26 mei 1944, waarin het hemelwater wordt opgevangen als symbool voor de tranen die zijn gevloeid. Tegelijkertijd weerspiegelt het de lucht, symbool voor de hemel. Op de vier zwerfkeien staan de namen van de 14 verzetshelden als symbool voor de lichamen die nooit zijn gevonden. Zij worden in de vroege morgen van 26 mei 1944 in 2 groepen van zeven man door een Duits vuurpeloton geblinddoekt en achter een zandheuvel, waar ze naast elkaar gezet worden, gefusilleerd. Hun laatste rustplaats is verzwoegen door het zand en nooit teruggevonden. Ook niet als Genietroepen uit Vught duizenden kubieke meters zand verplaatsen. In januari 1976 zijn nog verschillende pogingen gedaan om de stoffelijke overschotten te vinden, waarbij gebruik wordt gemaakt van de modernste apparatuur, maar de lichamen bleven onvindbaar. Hun geesten zwerven als het ware nog steeds door de Loonse en Drunense Duinen.

Op pad langs de Zandkantse Leij, 15 km

Wandel Zoekpagina

